

نگاهی به برخی چهره‌های ادبی به بهانه روز ملی ادبیات کودک و نوجوان

نویسندگان فراتر از مرزهای جغرافیایی

مریم شهبازی
خبرنگار

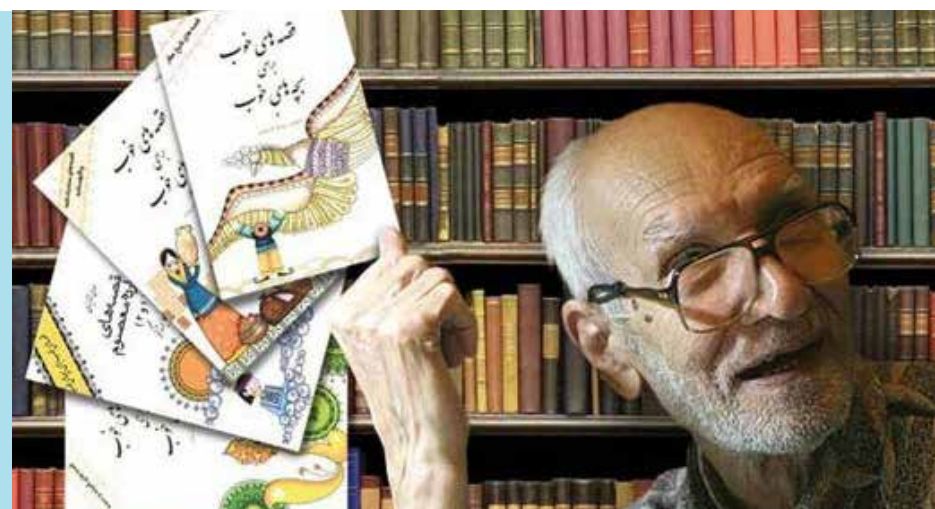
یازده سالی از آن روز می‌گذرد، هجدهم تیرماه ۱۳۸۸. وقتی که پدر ادبیات کودک و نوجوان کشورمان آغوش خاک، مامن همیشگی اش شد. رفت و کوله باری از آثاری را به یادگار گذاشت که نتیجه عزم جدی‌اش برای حفظ ادبیات و افسانه‌های کهن ایرانی بودند. امروز سالروز درگذشت مهدی آذریزدی است؛ نویسنده‌ای از خطه یزد که روز وداعش با زندگی بهانه‌ای برای پاسداشت ادبیات ملی کودک و نوجوان در کشورمان شده است.

مرادی کرمانی نویسنده‌ای آشنا

هوشنگ مرادی کرمانی هم یکی دیگر از چهره‌های شاخص این گروه سنی است که آثار او نه تنها به زبان‌های متعددی ترجمه شده بلکه حتی بخش‌هایی از داستان‌های او به کتاب‌های درسی کشورهای اروپای غربی هم راه یافته‌اند. همان طور که بارها در خلال گزارش‌ها و گفت‌وگوها آمده است او را می‌توان از معدود نویسندگان خوش اقبالی دانست که اهالی سینما و تلویزیون هم در قالب ساخت مجموعه تلویزیونی و فیلم سینمایی به آثارش توجه نشان داده‌اند، از ساخت مجموعه تلویزیونی «قصه‌های مجید» گرفته تا فیلم‌های سینمایی «مهمان مامان» و «مربای شیرین». مرادی کرمانی هم تا به امروز موفق به دریافت جوایز و

تقدیرهای بین‌المللی متعددی شده که از جمله آنها می‌توان به «هانس کریستین آندرسن» و «خوزه مارتینی» (نویسنده و قهرمان ملی آمریکای لاتین) اشاره کرد. او سال گذشته با انتشار کتاب «قاشق چای خوری» برای همیشه با دنیای نویسندگی خداحافظی کرد.

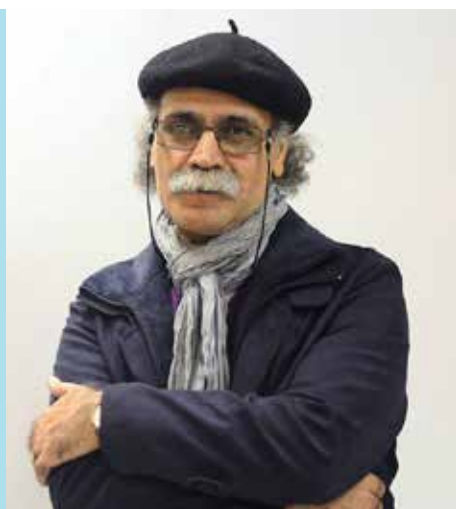

آذریزدی، نویسنده‌ای مهربان با آثاری ماندگار

از کم و کیف وضعیت حاکم بر این بخش صنعت نشرمان بارها گفته‌ایم، کافی است کمی پیگیر خبرهای نشر کودک و نوجوان باشید تا از وضعیت نامطلوبی که شرایط داخلی و خارجی بر آن تحمیل کرده بدانید. بنابراین بد نیست به بهانه فرارسیدن این روز تقویم ملی از برخی نویسندگان بگوییم که موفق به عبور از مرزهای جغرافیایی کشورمان شده‌اند؛ آن هم با وجود محدودیت‌های جغرافیایی خاصی که از زبان رسمی کشورمان سراغ داریم و از سویی بی‌توجهی‌های همچنان برقرار مسئولان در معرفی آثار شاخص داستانی معاصرمان و کم کاری در ترجمه و انتشار آنان در کشورهای دیگر.

مهدی آذریزدی که روز ملی ادبیات کودک و نوجوان به سالروز درگذشت او گره خورده یکی از نخستین فعالان این عرصه است؛ نویسنده‌ای که زندگی اش وقف کمک به حفظ فرهنگ سرزمینش شد. کمتر کسی است که دوره کودکی اش با کتاب سپری شده باشد اما حداقل یک جلد از «قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب» را خوانده باشد و تصویری از چهره مهربان این پیرمرد با آن عینک کائوچویی بزرگ در ذهنش حک نشده باشد. آذریزدی را از پیشگامان بازآفرینی و بازنویسی ادبیات کلاسیک فارسی برای مخاطبان کودک و نوجوان می‌دانند؛ با وجود آنکه شهرت

این نویسنده به همان مجموعه‌ای بازمی‌گردد که اشاره شد اما جالب است بدانید که «قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب» آغاز کار جدی او در عرصه ادبیات بودند. کتابخوانی همان طور که بارها گفته بود از علاقه مندی‌های جدی زندگی بود؛ بخش عمده‌ای از زندگی آذریزدی افزون بر تألیف کتاب به کار در چاپخانه و همچنین تصحیح کتاب سپری شد. اما چرایی گره خوردن نام او با ادبیات کودک و نوجوان را می‌توان در تلاشی جست‌وجو کرد که در تألیف داستان‌هایی برای این گروه سنی به خرج داده است. او را از نخستین افرادی می‌دانند که به طور جدی در این عرصه گام نهاد؛ او تنها در عرصه کتاب خودمان نبود که شهرت پیدا کرد، سال ۱۳۴۲ موفق به دریافت جایزه یونسکو هم شد. تنها سه سال بعد نیز جایزه کتاب سال را دریافت کرد و برخی نوشته‌های او هم به فهرست آثار برگزیده شورای کتاب کودک راه پیدا کرد. بخش‌هایی از دوره ۱۰ جلدی «قصه‌های تازه از کتاب‌های کهن» تا به امروز به زبان‌های اسپانیایی، چینی، روسی، ارمنی و انگلیسی ترجمه شده، علاوه بر این در کشور خودمان نیز بیش از هفتاد مرتبه‌ای تجدید چاپ شده‌اند. با وجود آنکه زندگی روی چندان خوشی به این نویسنده یزدی نشان نداد اما او هیچ‌گاه اشتغال در مناصب دولتی را نپذیرفت.

فرهاد حسن‌زاده از برترین نویسندگان جهان

از میان فعالان عرصه شعر هم یکی از چهره‌های شناخته شده همان شاعر شعری است که آن را به «صد دانه یاقوت» می‌شناسیم. از ورود مصطفی رحماندوست به شعر کودک و نوجوان سال‌ها می‌گذرد؛ با اینکه او صاحب آثار متعددی در عرصه داستان نیز هست اما عمده شهرت وی به شعرهایی است که به کتاب‌های درسی راه یافته، نام او نیز به فهرست نامزدهای دریافت جوایزی همچون «آسترید لیندگرن» راه یافته است. از فرهاد حسن‌زاده، نویسنده کودک و نوجوان و روزنامه‌نگار هم که نام او بارها به فهرست کاندیدهای نهایی جوایز بین‌المللی از جمله «هانس کریستین آندرسن» راه یافته و از او به عنوان یکی از پنج نویسنده برتر جهان در گروه سنی مذکور تقدیر شده که بگذریم از میان جوان‌ترهای این حوزه می‌توان به مهدی رجبی اشاره کرد. عمده آثار رجبی هم مانند حسن‌زاده با نگاهی به مسائل روانشناختی و از سویی مشکلاتی که قشرهای خاصی از کودکان با آنها دست و پنجه نرم می‌کنند، همچون

بحث معلولیت نوشته شده است. برخی کتاب‌های رجبی به فهرست کتاب‌های برگزیده کتابخانه مونیخ و همچنین کلاغ سفید آلمان راه پیدا کرده است. نوشته‌های فرهاد حسن‌زاده و مهدی رجبی هم به زبان‌های مختلفی ترجمه شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته‌اند. جالب است که بدانید رحماندوست و حسن‌زاده سابقه سال‌ها فعالیت جدی در عرصه مطبوعات کودک و نوجوان هم در سابقه کاری‌شان ثبت شده، از جمله سال‌ها سردبیری نشریه دوجرخه از سوی حسن‌زاده که تأثیر بسزایی در معرفی آثار منتشر شده این عرصه به مخاطبان کم‌سن و سال مورد نظرمان دارد.